

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2315217201
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2315217201.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a Mgr. Katarína Arnouldová, v spore žalobcov: 1/ maloletý Y. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. Q. D. č. XX, XXX XX X. Q. D., 2/ maloletý R. X., nar. XX.X.XXXX, bytom X. Q. D. č. XX, XXX XX X. Q. D., žalobca 2/ zastúpený poručníkmi H. W., nar. X.XX.XXXX a G. W., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom X. Q. D. č. XX, XXX XX X. Q. D., 3/ G. F., nar. XX.X.XXXX, bytom X. Q. D. č. XXX, XXX XX X. Q. D., 4/ H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. Q. D. č. XXX, XXX XX X. Q. D., 5/ H. W., nar. X.XX.XXXX, bytom X. Q. D. č. XX, XXX XX X. Q. D., žalobcovia 2/, 3/, 4/ a 5/ zastúpení: Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát, so sídlom M. Rázusa 19, 984 01 Lučenec, IČO: 45 021 996, proti žalovaným: 1/ S. X., nar. XX.X.XXXX, bytom F. č. XX, XXX XX F., zastúpený: JUDr. Peter Bilkovič, advokát, so sídlom Strojnícka 8, 827 01 Bratislava, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova ul. č. 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpený: JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 12. februára 2020, č. k. 35C/158/2016-357 v časti odsekov I., II., III., IV., V. a VII. výroku, žalovaného 2/ v časti odsekov I., II., III., IV., V., VII., VIII. výroku a žalobcov 3/ a 4/ v časti odsekov VI., VIII. výroku, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa vo výrokoch I., II., III., IV., V., VI. a VII. **p o t v r d z u j e**.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie sa vo výroku VIII. **m e n í t a k**, že žalobcovia 3/ a 4/ majú právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.
- III. Žalobcovia 1/, 2/ a 5/ **m a j ú** voči žalovaným 1) a 2) **p r á v o** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.
- IV. Žalobcovia 3/ a 4/ **m a j ú** voči k žalovaným 1/ a 2/ **p r á v o** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/sumu vo výške 30.000 eur, žalobkyni 2/ sumu vo výške 30.000 eur, žalobkyni 3/sumu vo výške 5.000 eur, žalobcovi 4/ sumu vo výške 5.000 eur a žalobkyni 5/ sumu vo výške 10.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcom 1/, 2/ a 5/ priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%, žalovaným 1/ a 2/ vo vzťahu k žalobcom 3/ a 4/ náhradu trov konania nepriznal a žalovaným 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť Slovenskej republike súdny poplatok za návrh vo výške 2.466 eur na účet Okresného súdu Galanta.

2. Súd prvej inštancie rozsudok po citovaní § 11, § 13, § 415, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), ako aj § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len ZoPZP), vecne odôvodnil tým, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný 1/ zapríčinil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu J. X., za čo bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 6T/173/2013 z 28.10.2013 uznaný vinným z prečinu usmrtenia v zmysle § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Zodpovednosť žalovaného 1/ je ustálená podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď ako vodič motorového vozidla spôsobil škodu porušením právnej povinnosti. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladom vzniku tzv. všeobecnej občianskoprávnej zodpovednosti je protiprávny úkon, spôsobenie škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou a zavinenie s tým, že uvedené predpoklady musia byť splnené kumulatívne. Súd vychádzal z ust. § 193 CSP, podľa ktorého je súd okrem iných rozhodnutí v civilnom sporovom konaní viazaný aj rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Argumentácia žalovaného v 1. rade, že pri prevádzke motorových vozidiel sa takéto nehody stávajú, ho žiadnym spôsobom zodpovednosti za porušenie právnej povinnosti, ktorého sa dopustil, nezbavuje. Krajský súd v Trnave v uznesení z 27.6.2018 tento záver súdu prvého stupňa potvrdil v bode 24., keď túto argumentáciu žalovaného 1/ označil za irelevantnú.

3. Žalobcovia sa v konaní domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že konaním žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ich súkromný a rodinný život, chránených v § 11 Občianskeho zákonníka, vzhľadom na charakter následku, ktorý je trvalý a neodstrániteľný. Zhodne so žalobcami súd konštatuje, že nečakaným a šokujúcim úmrtím najbližšej príbuznej žalobcov došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nenapraviteľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Podľa ustálenej praxe je daná aplikácia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho je žalovaný 1/ zodpovedný aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcom prevádzkou dopravného prostriedku. Aj odvolací súd v bode 24. uznesenia z 27.6.2018 odkázal na konštantnú judikatúru a prax súdov, ktorá ustálila vznik nemajetkovej ujmy pozostalým i v príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, viď rozhodnutia NS SR, napr. sp. zn. 6Cdo/216/2017 z 27.2.2018, sp. zn. 2Cdo 164/2011, sp. zn. 1Cdo 523/2015, sp. zn. 3Cdo/228/2012. Doplnil, že ustanovenie § 11 a nasl. OZ poskytuje právny základ nároku na náhradu imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcami usmrtením jeho blízkej osoby. V prípade, že interpersonálne väzby tvoriace základ a rámec súkromného života jednotlivca dosahujú určitú intenzitu a vykazujú určité ďalšie charakteristiky, môže takouto deštrukciou vzťahov dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu súkromia ako čiastkového práva na ochranu osobnosti za podmienky, že konanie pôvodcu je protiprávne, je objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti fyzickej osoby objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a vznikom nemajetkovej ujmy.

4. Krajský súd v Trnave v rozsudku sp. zn. 26Co/39/2017 z 27.2.2018, na ktorý sa odvolával právny zástupca žalovaného v 1. rade zhodne s vyššie citovanou argumentáciou odvolacieho súdu uviedol, že „Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa citovaného § 13 ods. 2 Obč. zák. priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca. Dôvody priznania náhrady v citovanom ustanovení (značné zníženie dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti) uvedené len demonštratívne. Zákon tu stanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa materiálne zadosťučinenie nezdá postačujúce. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej náhrady v peniazoch je potom vždy existencia závažnej ujmy. Za takú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo intenzitu zásahu jeho trvania alebo dopad alebo dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a v čase (v tej istej situácii, prípadne v tom istom spoločenskom postavení) podobne vnímala aj každá iná fyzická osoba (porovnaj v tomto smere judikát R 53/2010)". Vzhľadom k uvedenému nemožno akceptovať vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného v záverečnej reči, že na vznik nároku by žalobcovia museli preukázať, že ujmu pociťovali v oveľa intenzívnejšej miere ako bežní ľudia, keďže tento záver z citovaného odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva. Pre posúdenie toho, na aké zadosťučinenie (morálne alebo materiálne) má dotknutá fyzická osoba právo, je rozhodujúca objektívna povaha (charakter) zásahu a objektívna povaha (charakter) vzniknutej ujmy.

5. Zákonem stanovené predpoklady pre vznik zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov, ako aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, boli tak v prípade žalovaného 1/ naplnené (neoprávnený zásah do chráneného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť osobnosť fyzickej osoby, nemajetková ujma v jej osobnostnej integrite a príčinná súvislosť medzi nimi). Argumentáciu žalovaného 2/ o tom, že nie je daná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a nemajetkovou ujmom uplatňovanou pozostalými, nemožno podľa názoru súdu akceptovať. Treba zdôrazniť, že žalobcovia si v konaní neuplatňujú nároky na náhradu škody na ich zdraví, ktorá u nich bola vyvolaná úmrtím blízkej osoby, kedy by bolo prijateľné tvrdenie žalobcu, že ide o zásah sprostredkovaný. Domáhajú sa však nárokov za zásah do ich osobnostných práv, za trvalé obmedzenie ich súkromného a rodinného života (objektívna povaha zásahu v dôsledku smrti blízkej osoby). Priamym dôsledkom protiprávneho konania žalovaného 1/ bolo trvalé prerušenie väzieb a vzťahov medzi poškodenou aj žalobcami (objektívna povaha vzniknutej ujmy).

6. Zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, čo môže byť kvalifikované ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015). Preto šokujúca smrť matky, dcéry a sestry žalobcov predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca.

7. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti za ktorých k porušeniu došlo. Odvolací súd v bode 39. odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že Súd musí prihliadať okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Primeranosť je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne.

8. Strata matky pre žalobcov 1/ a 2/ predstavovala nenávratnú deštrukciu medziľudských vzťahov, vytvárajúcich základ rodinného života. Stratili človeka, na ktorom boli existenčne závislí, ktorý bol zdrojom materinskej lásky a, po predchádzajúcej náhlej smrti otca, základným článkom ich rodiny. Vzhľadom na útlý vek, v ktorom sa nachádzali žalobcovia 1/ a 2/ v čase udalosti (Y. 10 rokov, R. 7 rokov), je pre nich emocionálne vyrovnanie sa s touto situáciou mimoriadne náročné, pričom s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu im chýba aj opora druhého rodiča. Z výpovedí žalobcov a svedkov bolo preukázané, že chlapci priamo po smrti matky zostali uzavretí, o svojom prežívaní nedokázali hovoriť, a doposiaľ sa so smrťou matky nevyrovnali. V dôsledku straty jediného rodiča boli zároveň vystavení významným zmenám vo svojom živote, presťahovali sa do rodiny krstnej mamy, kde si museli zvykať na nové prostredie, museli sa vyrovnávať s pozornosťou okolia (ľudia ich zastavovali, v škole o nich hovorili, že sú siroty). Maloletí žalobcovia 1/ a 2/ boli zasiahnutí stratou osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním bolo upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov, odovzdávanie materinskej lásky a plnenie výchovného poslania. Ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý ich budúci život. Pri posudzovaní rozsahu spôsobenej ujmy v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/ je priam žiaduce vychádzať aj z jeho vyjadrení v priebehu konania. Žalovaný 1/ uvádzal, že žije pre svoju rodinu, vždy sa obával, či ju dokáže zabezpečiť. Z vykonaného dokazovania možno dospieť k záveru, že to isté platilo aj o nebohej J. X., až do dňa jej smrti. Žalobcovia a svedkovia zhodne uvádzali, že do smrti manžela žila v šťastnom a harmonickom vzťahu. Po tragickej smrti manžela, sa aj napriek ťažkej finančnej situácii (keď mala problémy s pracovným uplatnením, napokon sa zamestnala ako upratovačka s nízkym príjmom) vzorne starala o výchovu žalobcov 1/ a 2/ a zabezpečovala všetky ich potreby. Jej smrťou žalobcovia 1/ a 2/ túto základnú oporu definitívne a neodvratiteľne stratili, a to vo veľmi útlom veku 7 a 10 rokov. Emocionálny dopad tejto udalosti je o to vyšší, že žalobcovia 1/ a 2/ si vzhľadom na svoj vek uchovávajú veľmi malé množstvo

vlastných spomienok na matku a takmer žiadne na otca, keďže v mame stratili človeka, ktorý bol otcovi najbližší a ktorý im krátke chvíle spoločného šťastného života mohol priblížiť. Podľa názoru súdu je nepochybné, že ujmu spôsobenú smrťou rodiča by takto v danom mieste a v čase (v tej istej situácii) podobne vnímala aj rodina žalovaného 1/ a zároveň aj akákoľvek iná fyzická osoba. Na základe vykonaných zistení a obrazu o rodine nebohej nič nenasvedčuje tomu, že by pevnosť rodinných vzťahov nepretrvala v obdobnej miere a intenzite, ako ju popisuje žalovaný 1/ vo vzťahu k svojej rodine, keď uvádza, že hoci jeho deti sú už plnoleté a zárobkovo činné, sú odkázané na jeho pomoc. Vychádzajúc aj porovnania čiastok náhrad priznaných súdmi v obdobných prípadoch dospel súd k záveru, že mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov 1/ a 2/ opodstatňuje priznanie výšky náhrady v rozsahu 30.000,- eur na každého. Intenzita vzťahu a naviazanosti medzi nebohou matkou a maloletými synmi prekračovala tzv. neutrálnu mieru (mieru vzťahu rodiča a dieťaťa v bežných prípadoch, kedy sa v prirodzenom rozsahu zameriava aj na druhého rodiča), a to v dôsledku prežitej traumy z tragickej straty otca. Vek maloletých žalobcov a nebohej bol taký, že bolo možné očakávať spolužitie trvajúce ešte desiatky rokov. Žalobcovia 1/ a 2/ boli na matke existenčne závislí a žili s ňou v spoločnej domácnosti. Súd pri rozhodovaní vychádzal aj z porovnania rozhodnutí v obdobných veciach, napr. rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/423/2012 z 26.2.2013, ktorým súd maloletým synom (9 a 7 rokov) v dôsledku smrti ich matky spôsobenej pri dopravnej nehode nedbanlivostným protiprávnym konaním vodiča priznal náhradu nemajetkovej ujmy po 30.000,- eur každému (v tomto prípade mali maloletí ešte druhého žijúceho rodiča), či rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/2017 z 12.6.2018, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu 1. inštancie, ktorým súd maloletému dieťaťu (4 roky) v dôsledku smrti jeho otca spôsobenej pri dopravnej nehode nedbanlivostným protiprávnym konaním vodiča priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- eur (aj v tomto prípade mal maloletý ešte druhého žijúceho rodiča).

9. Na strane žalobkyne 5/ došlo smrťou J. X. k strate sestry, dôverníčky, kamarátky a veľmi blízkej osoby. Žalobkyňa 5/ bola s nebohou v pravidelnom a veľmi častom kontakte, keďže bývali blízko seba. Obe mali maloleté deti, s ktorými spoločne trávili voľný čas, organizovali spoločné aktivity, čo je zrejme aj z predloženej fotodokumentácie, chodili na rodinné dovolenky. Smrť sestry žalobkyňu hlboko zasiahla, okrem traumy, ktorú prežila v súvislosti s tým, že bola prvolaná na miesto nehody, musela následne v deň narodenín svojej sestry vybavovať jej pohreb. Blízkosť a úzku naviazanosť sestier vo svojich výpovediach potvrdili všetci svedkovia, vrátane svokry nebohej a jej švagra J. X.. Podľa znaleckého posudku vypracovaného v konaní OS Trnava sp. zn. 12P/1/2013 došlo na strane žalobkyne 5/ v dôsledku smrti sestry k zmene osobnosti z pôvodne extrovertnej na výrazne labilnejšiu. Aj následkom psychotraumatizácie z úmrtia sestry sa u nej manifestuje uzavretosť a psychosomatická vypätosť. Okrem uvedenej ujmy dochádza na strane žalobkyne 5/ k vzniku obrovskej záťaže, a to presunom starostlivosti o deti nebohej, prispôbením jej života a života celej jej rodiny ich potrebám. Vychádzajúc aj porovnanie čiastok náhrad priznaných súdmi v obdobných prípadoch dospel súd k záveru, že mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy u žalobkyne 5/ opodstatňuje priznanie výšky náhrady v rozsahu 10.000,- eur. Intenzita vzťahu a naviazanosti medzi sestrami aj v tomto prípade podľa názoru súdu prekračovala tzv. neutrálnu mieru, a to v dôsledku situácie v rodine, kedy sa rodičia sestier museli vo zvýšenej miere venovať starostlivosti o ťažko postihnutého syna. V tejto situácii si nebohá a žalobkyňa 5/ vybudovali vzťah, ktorý do určitej miery nahrádzal oporu a pomoc, ktorú by bežne dostávali od rodičov. U žalobkyne 5/ sa v dôsledku smrti sestry prejavili zdravotné problémy psychického charakteru. Vek sestier bol taký, že bolo možné očakávať spolužitie trvajúce ešte desiatky rokov. Žalobkyňa 5/ nebola na sestre finančne závislá, v dôsledku smrti a následného zverenia maloletých synov nebohej do náhradnej osobnej starostlivosti sa však musela vysporiadať aj so zmenou rodinného prostredia. Súd pri rozhodovaní vychádzal aj z porovnania rozhodnutí v obdobných veciach, napr. rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/286/2017 z 21.6.2018, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu 1. inštancie, ktorým súd plnoletej sestre v dôsledku smrti jej brata spôsobenej pri dopravnej nehode nedbanlivostným protiprávnym konaním vodiča priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur (v tomto prípade síce poškodená nemala ďalších súrodencov, intenzita vzťahu medzi súrodencami však nedosahovala úroveň ako medzi nebohou a žalobkyňou 5/), či Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/462/2016 z 21.9.2017, ktorým súd plnoletým súrodencom v dôsledku smrti ich brata spôsobenej pri dopravnej nehode nedbanlivostným protiprávnym konaním vodiča priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur každému (ani v tomto prípade nebohý a jeho súrodenci nežili v spoločnej domácnosti).

10. Na strane žalobcov 3/ a 4/ bolo zistené, že s dcérou mali štandardný vzťah, plný lásky a vzhľadom na ich ťažkú životnú situáciu (na strane rodičov starostlivosť o ťažko chorého syna, na strane nebohej

tragická smrť manžela) aj obáv. Vypočutí svedkovia ho popisovali ako veľmi dobrý. Obaja smrť dcéry prežívali ťažko, hoci ich prejavy boli navonok odlišné. Nebohá dcéra s nimi síce nežila v spoločnej domácnosti, čo však bolo dané starostlivosťou rodičov o chorého syna, rodičov však navštevovala a bola pre nich oporou. Obaja žalobcovia zhodne potvrdili, že medzi nimi a nebohou neboli konflikty, pravidelne boli spolu v kontakte, ak aj nie osobnom, tak telefonickom. Svedkyňa J. X., svokra nebohej, síce v pôvodnej výpovedi uvádzala, že s rodičmi nevesty nemali blízky vzťah a vzťahy v ich rodine označila za čudné, po opätovnom vypočutí však svoju výpoveď pozmenila tak, že v zhode s ostatnými svedkami a žalobcami potvrdila, že vzťahy medzi rodičmi, dcérou a vnukmi boli harmonické, rozumeli si. Upravila aj svoje vyjadrenia o frekvencii stretávania sa nebohej a jej rodičov, keď potvrdila, že sa vzájomne navštevovali (nielen pri príležitosti sviatkov), správali k sebe dobre, rozprávali sa ako rodina, vždy si mali čo povedať. Podľa názoru súdu opätovné vypočutie svedkyne potvrdilo predchádzajúci záver, že pôvodné vyjadrenia svedkyne boli značne poznačené sporom o výchovu maloletých detí, ktorý bol riešený až v súdnom konaní. Ostatní vypočutí svedkovia kvalitu rodinných vzťahov medzi nebohou J. a jej rodičmi potvrdili v takom rozsahu, ako bola žalobcami deklarovaná. Pri rozhodovaní o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prihliadol na to, že nebohá a jej rodičia už dlhšiu dobu nežili v spoločnej domácnosti a žalobcovia 3/ a 4/ neboli na dcéru finančne odkázaní. Z uvedeného dôvodu tak podľa názoru súdu neboli naplnené predpoklady na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v požadovanom rozsahu 15.000,- eur každému z rodičov. Na druhej strane je však potrebné zohľadniť aj to, že v čase úmrtia mala dcéra žalobcov 3/ a 4/ 36 rokov, bola v plnej sile pomáhať svojim rodičom, predovšetkým po morálnej stránke a s postupom času aj po fyzickej. Strata blízkej osoby sa na žalobkyni v 3. rade prejavila aj po zdravotnej stránke, čo potvrdili aj vypočutí svedkovia (svedkovia X. a F.). Vek nebohej a hĺbka vzťahov medzi rodičmi a dcérou boli také, že bolo možné očakávať spolužitie trvajúce ešte desiatky rokov, počas ktorého, aj vzhľadom na zhoršujúci sa zdravotný stav rodičov, mohla nebohá za pomoci súrodencov rodičov doopatrovať, či pomáhať so starostlivosťou o postihnutého brata. Tieto oprávnené očakávania boli v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/ náhle a nezvratiteľne zmarené, pričom závažnosť ujmy vzniknutej u žalobcov 3/ a 4/ opodstatňuje priznanie výšky náhrady v rozsahu 5.000,- eur na každého. Súd pri rozhodovaní vychádzal aj z porovnania rozhodnutí v obdobných veciach citovaných vyššie, pričom danom prípade hodnotil predovšetkým individuálne okolnosti prípadu. Intenzita vzťahu a naviazanosti medzi rodičmi a dieťaťom v tomto prípade podľa názoru súdu neprekračovala neutrálnu mieru, a to z objektívneho dôvodu, ktorým bola koncentrácia pozornosti rodičov na potreby chorého syna. Vo vzťahu k žalobcov 3/ a 4/ je potrebné zdôrazniť, že sa im zo strany žalovaného 1/ nedostalo žiadneho iného zadosťučinenia. Žalovaný 1/ sa im za zavinenie smrti ich dcéry osobne neospravedlnil, a to ani v priebehu konania, keď na to mal vo vzťahu k žalobkyni 3/ príležitosť, keďže bol prítomný pri jej výsluchu. Aj z uvedeného dôvodu súd dospel k záveru, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur každému z rodičov nebohej napĺňa požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobcov 3/ a 4/.

11. Priznaná výška náhrady nepôsobí vo vzťahu k žalovanému 1/ likvidačne, ale predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Poukaz žalovaného 1/ na jeho príjmy a výdavky nebol dôvodný, a to s prihliadnutím na primeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, vo vzťahu ku každému zo žalobcov. Ani skutočnosť, že žalovaný bol v trestnom konaní uznaný za vinného a podmienčne odsúdený nie je spôsobilá ovplyvniť výšku priznanej nemajetkovej ujmy (neplní žiadnu z funkcií civilnoprávnej sankcie za neoprávnený zásah do ochrany osobnosti). Zároveň bolo v konaní preukázané, že žalovaný 1/ je zapojený do pracovného procesu. Aj po ukončení predchádzajúceho pracovného pomeru v januári 2019 (v súvislosti s ktorým mu bolo vyplatené odstupné a mimoriadna odmena), nastúpil v krátkom čase (marec 2019) do ďalšieho zamestnania, pričom dojednaná hrubá mzda prekračuje výšku priemernej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve. Aj odvolací súd v bode 25. uznesenia konštatoval, že za spôsobenú škodu zodpovedá osoba bez ohľadu na to, či je alebo nie je majetná. Zároveň je potrebné konštatovať, nároky uplatnené v konaní sú v plnom rozsahu kryté povinným zmluvným poistením u žalovaného 2/. Rozsah regresnej náhrady (aj vzhľadom na porušenie povinností žalovaného 1/ pri nahlasovaní nehody) a spôsob jej úhrady bude predmetom riešenia vo vzťahu medzi žalovanými 1/ a 2/. Pokiaľ ide o ďalšie okolnosti, ktoré na strane žalovaného 1/ treba vyhodnocovať, súd konštatuje, že v súvislosti s dopravnou nehodou nebola konštatovaná žiadna spoluúčasť nebohej, v dôsledku čoho nie je opodstatnené zaoberať sa mierou zavinenia. Pokiaľ ide o ľútosť žalovaného, je nutné poukázať na to, že zatiaľ čo žalovaný veľmi konkrétne opisuje negatívne dopady nehody na jeho psychický stav a situáciu v jeho rodine, voči žalobcom ani zďaleka podobnú empatiu neprejavuje. Súd nepochybuje o tom, že nehoda negatívne zasiahla aj žalovaného 1/ a jej prípadné následky by mali dopad na finančnú

situáciu celej jeho rodine. Ale je potrebné uviesť, že v konaní trvalé negatívne následky na žalovanom preukázané neboli. Žalovaný je schopný pracovať, zabezpečovať potreby svojej rodiny. Po prvotnom nedorozumení pri kontaktovaní linky dôvery žiadnu odbornú pomoc nevyhľadal. Žalovaný naďalej rozvíja vzťahy vo svojej rodine a so svojimi priateľmi, pričom o ich akomkoľvek narušení v konaní nevyplýval. Z uvedených dôvodov podľa názoru súdu neboli na strane žalovaného preukázané také okolnosti, ktoré by bolo treba zohľadniť pri rozhodovaní o výške nároku na nemajetkovú ujmu u žalobcov.

12. Pokiaľ ide o pasívnu legitimitáciu žalovaného 2/, podľa názoru súdu táto vyplýva z ust. § 15 ods. 1 zákona o PZP. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP. Zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život), v dôsledku ktorého utrpeli psychickú ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovaného 2/. Preto žalobcom prislúcha právo, aby im tento poisťovateľ nahradil (ako poškodeným subjektom) žalobou uplatňovaný nárok. Pojem škoda, ktorý je použitý v zákone o PZP je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a síce do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom je nepochybné, že usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnú zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnú zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Iba pri gramatickom výklade pojmu „škoda“ v ustanovení §4 ods. 2 písm. a) ZoPZP by sa strácal zmysel poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových prostriedkov, ktorým je podľa názoru súdu pokrytý z poistenia náhrada ujmy v najširšom význame slova. Je tomu tak z dôvodu, že riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a je v rozpore s účelom poistenia obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby povinne zmluvne poistené, ktoré v zásade takéto poistné plnenie ani nedokážu ekonomicky zvládnuť a zároveň tak spôsobovať neistotu pozostalých, či bude prisúdená náhrada pri insolventnosti zodpovedného subjektu vôbec vymožiteľná. V prípade neprijateľnosti týchto dôsledkov, je potrebné vykladať pojem „škoda“ pre účely ZoPZP rozširujúco tak, že podeň spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Výklad právnych predpisov by sa pritom nemal obmedzovať iba na gramatický výklad, ale aj je potrebné dbať aj na účel a zmysel právnych predpisov, a preto súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 2221/07 z 19.3.2008). Súd sa nestotožňuje s rozhodnutím NS SR sp. zn.4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, ale s odlišným stanovisko k nemu, ktoré pripojil JUDr. N. A.. V súvislosti s eurokomformným výkladom a za účelom zabezpečenia reálneho účinku smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, v ktorom tento rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Nakoľko slovenské vnútroštátne právo (§ 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody, požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, súd má za to, že náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) v bode 56. rozsudku konštatoval, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve, keď zároveň v bode 57. rozsudku uviedol, že tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do

ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. S poukazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.6. Nakoľko ZoPZP bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, je pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP potrebné vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve. Uvedená smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, avšak z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (viď napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. Extenzívny výklad pojmu škoda pre účely ZoPZP je aj ústavne konformný, pretože odstraňuje nerovnováhu medzi poistením pri pracovných úrazoch (§ 94 zák. č. 461/2003Z.z.) a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. S použitím eurokonformného a ústavne konformného výkladu pojmu „náhrada škody na zdraví“ v § 4ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP, ako aj s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu v peňažnej forme podľa § 13 ods. 2a 3 OZ, a ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto podľa názoru súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovanej 1. za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP, a preto je aj daná pasívna legitímácia žalovanej 2. na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, pričom vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca.

13. Súd dal do pozornosti uznesenie ÚS SR č. k. III. ÚS 645/2015-30 zo dňa 16.12.2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/658/2014-158 z 21.5.2015 (ktorým odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok zaväzujúci na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej pozostalým z dopravnej nehody aj poisťovňu). V odôvodnení ÚS SR skonštatoval, že „hoci Súdny dvor v rozsudku vo veci sp. zn.C-22/12 z 24. októbra 2013 viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“ Zároveň Ústavný súd SR v právnej veci sp. zn. I. ÚS/474/2016-17 v uznesení zo 17.8.2016 k citovanému uzneseniu dodal, že „K uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým bola obdobná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. V uznesení sp. zn. III. ÚS 666/16 z 11.10.2016 Ústavný súd uviedol, že „nič z uvedených smerníc, ani v judikatúre Súdneho dvora nenasvedčuje tomu, že by bolo možné z

poistného krytia vylúčiť peňažnú náhradu za spôsobenie nemajetkovej ujmy pozostalej osobe po obeti dopravnej nehody, pokiaľ je takýto nárok na takúto náhradu daný vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi občianskoprávnu zodpovednosť za zásah do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu."

14. Z uvedených dôvodov súd uložil žalovanému 1/ a žalovanému 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ po 30.000,- eur, žalobcom 3/ a 4/ po 5.000,- eur a žalobkyni 5/ 10.000,- eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo zvyšnej časti uplatnených nárokov súd žalobu zamietol.

15. Žalobcom 1/, 2/ a 5/, ako stranám, ktoré mali v konaní plný úspech, súd priznal právo na náhradu trov konania (1. inštancie aj odvolacieho) v rozsahu 100%. O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§262 ods. 2 CSP).

16. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

17. Pri skúmaní pomeru úspechu a neúspechu vo vzťahu k žalobcom 3/ a 4/ by žalovaným vzniklo právo na pomernú časť náhrady trov konania. Súd však vychádzal z ust. § 257 CSP a vzhľadom k tomu, že súd v konaní konštatoval porušenie osobnostných práv žalobcov 3/ a 4/ a títo sa úspešne domohli priznania nemajetkovej ujmy za tento zásah, ktorej výška bola predmetom voľnej úvahy súdu, súd dospel k záveru, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal.

18. Podľa § 2 ods. 2 zákona o č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho žalobe alebo návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť žalovaný alebo odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

19. Nakoľko žalobcovia boli v konaní osobne oslobodení od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. j), súd v zmysle citovaného ustanovenia zaviazal žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 2.466,- eur podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka (66,- eur + 3% z 80.000,- eur = 2.466,- eur), na účet Okresného súdu Galanta, po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

20. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, voči výrokom I., II., III. IV., V. a VII. podal odvolanie žalovaný 1/ z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcov voči žalovanému 1/ zamietla. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nebral ohľad na námietky žalovaného 1/, že v danom a obdobných sporoch je v procesnej nevýhode, nakoľko jeho prostriedky procesnej obrany sú veľmi obmedzené, nakoľko v daných situáciách škodca nepozná pomery poškodenej rodiny a tak z objektívnych príčin nemôže produkovať dôkazy na svoju obranu. Tým dochádza k porušeniu princípu rovnosti procesných strán v súdnom spore. Súd prvej inštancie mal mať tento princíp na zreteli a dokazovanie viesť takým smerom, aby sa tvrdenia žalobcov jednoznačne nespochybniteľne preukázali.

21. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku menovite bod 9. až 20. uvádza jednotlivé výpovede procesných strán a svedkov, avšak v konečnom dôsledku nesprávne resp. nevyhodnotil rozpory svedkov žaloby a žalovanej strany (svokra zomrelej - J. X. a J. X.). Práve z ich výpovedí na rozdiel výpovedí svedkov strany žalujúcej je zrejmé, že vzťahy zomrelej J. X. s nimi neboli nejako nadštandardné ba skôr sa dá povedať, že priemerné. Nijakým spôsobom nie je preukázaná dostatočne závislosť a naviazanosť medzi nimi a zomrelou, resp. celkom isto nie je v takom rozsahu ako to posúdil vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie, ktorý tieto rozpory nedostatočne odstránil a vyhodnotil.

22. V ďalšom odvolateľ vytýka súdu prvej inštancie, napriek tomu, že počas konania na tieto okolnosti poukazoval, že výpovede žalobcov tento vyhodnotil ako jednoznačne preukázané, pričom žiadnym objektívnym spôsobom zo strany žalobcov tieto ich tvrdenia doložené nie sú. Žiadnu lekársku správu, alebo posudok odborníka, znalca, že došlo u nich k psychickej traume neprodukovali a preto ich tvrdenia nemohol súd prvej inštancie brať v zreteľ bez toho, aby sa hodnoverne preukázali. Z výpovede žalobkyne 3/ a 5/ vyplýva, že sa údajne liečili, avšak žiaden hodnoverný dôkaz v konaní týmto smerom neprodukovali. To ale paušálne platí pre všetkých žalobcov v konaní.

23. U žalobkyni 5/ v bode 13 odôvodnenia súd sa oprel o znalecký posudok PhDr. Marty Halašovej, súdnej znalkyne z odboru psychológia vykonaný v konaní pred Okresným súdom Trnava sp. zn. 12P/1/2013. Je treba podotknúť, že tento posudok bol vypracovaný za účelom zverenia žalobcov 1/ a 2/ do opatery a bol vykonaný v inom konaní, a preto v tomto konaní (ak tento dôkaz vykonaný nebol) nemožno použiť.

24. Je zrejmé, že súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy vychádza z vlastnej voľnej úvahy. Táto však nemôže byť svojvoľná, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného a preukázaného skutkového stavu a musí byť riadne a vyčerpávajúco zdôvodnená. Súd prvej inštancie sa týmto neriadil a z jeho rozhodnutia jeho úvaha týmto smerom nevyplýva a v tomto smere je aj jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Odvolateľ sa domnieva, že každý i keď obdobný prípad je jedinečný a špecifický a ako k takému treba pristupovať a rozhodnutie súdu musí vychádzať z dôkaznej situácie, spoľahlivo zisteného skutkového stavu a vlastné rozhodnutie musí byť v každom jedinom prípade riadne a vyčerpávajúco odôvodnené, čo v danom prípade nie je.

25. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že odvolateľ poškodeným - žalobcom poskytol morálne zadosťučinenie, kedy bezprostredne po tragédii pozostalú rodinu navštívil a za svoje konanie sa ospravedlnil. V tomto smere sa domnieva, že poškodeným zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa dostalo. Daným smerom nemohol viac pozostalým poskytnúť, než ako to vykonal. Je nespochybniteľne preukázané (zvukovým záznamom z pojednávania), že v každom svojom prejave vyslovil ľútosť a ospravedlnil sa. Psychická trauma z udalosti sa mu vybavuje doposiaľ. I keď pracuje, jeho možnosť výberu zamestnania je obmedzená, nakoľko od nešťastnej nehody motorové vozidlo nevedol a ani viesť nechce, bojí sa. V súčasnosti má 52 rokov a teda teoreticky ešte 10 rokov aktívneho pracovného života. Deklaroval posledný hrubý príjem asi cca 800 eur mesačne. Ak by ani jedno Euro neminul na vlastné potreby a potreby svojej rodiny, potom by prisúdenú čiastku splácal po celý tento čas. Žije normálnym bežným životom so svojou rodinou a má na rodinný dom pôžičku. Preto má za to, že priznaná náhrada je pre neho likvidačná.

26. Nemôže súhlasiť s tým, že súd tieto okolnosti na jeho strane paušálne, bez ďalšieho odôvodnil len tým, že tieto nároky sú plne kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov. Hoci odvolací súd súdu prvej inštancie uložil, aby dôsledne posúdil závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, tak, aby bol zachovaný princíp primeranosti a proporcionality, podľa názoru žalovaného 1/ sa tento vo svojom rozsudku týmto nedôsledne riadil.

27. Odvolateľ má za to a na základe vykonaného dokazovania vyplynulo, že v tomto smere dôkazné bremeno svojich tvrdení žalobcovia neunesli a vyššie uvedené podmienky pre priznanie odškodnenia, ako to vykonal súd prvej inštancie nie sú dané a splnené.

28. Súd aj nesprávne v časti výroku VII. rozhodol tak, že žalovaný 1/ nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa cit. Uznesenia Krajského súdu je zrejmé, že jeho odvolanie odvolací súd vyhodnotil ako dôvodné.

29. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 2/ podľa § 365 ods. 1 písm. d) a h) CSP proti výrokom I., II., III. IV., V. a VII., VIII.. Uvedol, že žalovaný 2/ má za to, že Rozsudok v napádanej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Po tom ako súd konštatoval pasívnu vecnú legitímáciu Žalovaného 2/ v konaní, sa OS podľa jeho názoru nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou Žalovaného 2/ a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), k otázke, resp. absencii, priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv Žalobcov (viď ďalej).

30. V prípade, ak teoreticky pripustí, že pod pojem škody na zdraví podľa Zákona o PZP by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých ako v rozhodnutiach prezumuje OS, bolo by zo strany súdov nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, príčinnou súvislosťou medzi nimi a povinnosťou Žalovaného 2/ takéto nároky plniť, v kontexte celého Zákona o PZP.

31. K otázke príčinnej súvislosti pritom NS SR v Rozsudku z 29.03.2007 sp.zn. 3 Cdo 32/2007 uviedol, že „Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom (v našom prípade poistnou udalosťou, pozn. Žalovaného 2/) a škodou zákon č. 58/1969 Zb. (v našom prípade Zákon o PZP, pozn. Žalovaného 2/) nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušený; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.“ (mutatis mutandis Rozsudok NS SR z 30.07.2009 sp.zn. 1 Cdo 129/2008, Rozsudok NS SR z 30.06.2010 sp.zn. 5 Cdo 126/2009, Rozsudok NS SR z 31.07.2012 sp.zn. 6 Cdo 89/2011, Uznesenie NS SR z 23.04.2014 sp.zn. 6 MCdo 7/2013 atď.).

32. V tejto súvislosti potom poukazuje na Rozsudok NS SR z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo/73/2006, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, v zmysle ktorého, „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna.“ (rovnako napr. R 7/1979).

33. Uvedený princíp je obdobne premietnutý aj priamo v § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o PZP, v zmysle ktorého „poistiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.“.

34. Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou je dopravná nehoda, a zásah do osobnostných práv Žalobcov nastal až sprostredkované v dôsledku ich reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k Žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o PZP. Aj toto je opäť len jedným z mnohých mement toho, že úmyslom a cieľom zákonodarcu pri koncipovaní Zákona o PZP nebolo krytie nemajetkovej ujmy pozostalých, a že Rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z vyššie uvedených dôvodov preto má za to, že aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poistiteľ - Žalovaný 2/ priamo zo Zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.

35. V konečnom dôsledku na podporu vyššie uvedených záverov poukazuje na Rozsudok ESD zo dňa 10.12.2015 vo veci C-350/14 Lazar, v ktorom ESD v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, túto opakovane a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu, pozn. Žalovaného 2/) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána S.. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú považovať za nepriame následky nehody.“

36. S uvedenou argumentáciou Žalovaného 2/ sa však OS v Rozsudku absolútne nezaoberal a ani nevysporiadal.

37. Žalovaný 2/ má za to, že OS nepostupoval, resp. nezohľadnil výhrady odvolacieho súdu prezentované v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Trnave zo dňa 27.06.2018, č. k.

23Co/398/2017-229 (ďalej len „Uznesenie“). Je pravdou, že OS doplnil výsluchy Žalobcov, resp. svedkov, avšak tieto v ďalšom, ako aj okolnosti na strane Žalovaného 1/, nezohľadnil v priznávanej výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je totožná s prvým rozsudkom vo veci, ktorý viedol k vydaniu Uznesenia.

38. Vo svetle týchto skutočností preto v zmysle § 388 v spojení s § 390 CSP žiada, aby Krajský súd v Trnave ako súd odvolací Rozsudok Okresného súdu Galanta zo dňa 12.02.2020, č. k. 35C/158/2016-357, zmenil v napádanom rozsahu tak, že Žalobu Žalobcov voči Žalovanému v 2. rade zamietne, alternatívne aby priznal nároky Žalobcov v zníženej výške.

39. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia 3/ a 4/ voči výrokom VI. podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP a VIII. podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalobcovia 3/ a 4/ poukazujú predovšetkým na významnú zmenu výpovede svedkyne J. X., ktorá svoju výpoveď zo 15.13.2017 v podstatnej miere pozmenila, keď v pôvodnej výpovedi uvádzala, že vzťahy medzi nebohou J. X. boli "čudné" a že "nemali medzi sebou blízky vzťah", pričom tieto svoje tvrdenia úplne vyvrátila svojou výpoveďou dňa 18.11.2019, kedy potvrdila, že vzťahy medzi nebohou J. X. a jej rodičmi boli dobré, harmonické a rozumeli si.

40. Uvedenú skutočnosť považujú žalobcovia 3/ a 4/ za veľmi významnú. Rovnako za významnú považujú žalobcovia 3/ a 4/ aj skutočnosť, ktorú uviedol aj súd prvej inštancie v odôvodnení Rozsudku pod bodom č. 40 a to, že vek nebohej a hĺbka vzťahov medzi rodičmi a dcérou boli také, že bolo možné očakávať spolužitie trvajúce ešte desiatky rokov, počas ktorého, aj vzhľadom na zhoršujúci sa zdravotný stav rodičov, mohla nebohá za pomoci súrodencov rodičov doopatrovať, či pomáhať so starostlivosťou o postihnutého brata. Rovnako súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalobcom 3/ a 4/ sa od žalovaného 1/ nedostalo žiadneho iného zadosťučinenia, a žalovaný 1/ sa žalobcom 3/ a 4/ za zavinenie smrti ich dcéry ani osobne neospravedlnil, a to ani v priebehu konania, keď na to mal minimálne voči žalobkyni 3/ príležitosť, keďže bol osobne prítomný pri jej výsluchu.

41. Žalobcovia 3/ a 4/ považujú za potrebné zdôrazniť, že zo strany žalovaného 1/ v rámci jeho prednesov išlo predovšetkým o sústreďovanie sa na opis negatívnych dopadov tragickej dopravnej nehody na jeho osobu, pričom však túto mieru empatie ani zďaleka neprejavil voči žalobcom, vrátane žalobcov 3/ a 4/ ako rodičom nebohej J. X..

42. Z uvedeného dôvodu považujú žalobcovia 3/ a 4/ za nesprávne a nespravodlivé, že napriek podstatnej zmene výpovedi ohľadne intenzity vzťahov medzi nebohou dcérou a jej rodičmi - žalobcami 3/ a 4/ súd prvej inštancie priznal žalobcom 3/ a 4/ rovnakú sumu ako Rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 15.05.2017, č. k.: 35C/158/2016-174, teda každému zo žalobcov 3/ a 4/ len po 5.000,-eur. V ostatnom žalobcovia 3/ a 4/ poukazujú na dôvody tak, ako boli uvedené v ich odvolaní zo dňa 28.07.2017 proti Rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 15.05.2017, č. k.: 35C/158/2016-174 a opakovane uvádzajú a zdôrazňujú, že ich cieľom v žiadnom prípade nie je bezdôvodne sa obohatiť v súvislosti s tragickým úmrtím ich dcéry neb. J. X., súdom prvej inštancie priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za tragickú, náhlu a absolútne nečakanú smrť ich dcéry v sume po 5.000,-eur však považujú za neprimerane nízku s ohľadom na závažnosť, trvalosť a absolútnu neodstrániteľnosť zásahu do ich práv na ochranu osobnosti.

43. Žalobcovia 3/ a 4/ podávajú toto odvolanie aj proti výrokom Rozsudku o náhrade trov konania (výrok č. VIII.). Nesúhlasia s právnym názorom súdu prvej inštancie o tom, že majú byť považovaní za procesne neúspešnú stranu sporu, tento názor súdu prvej inštancie považujú za nesprávny a nespravodlivý, nakoľko pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je žalobca vždy povinný v žalobe uviesť požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom zo samotnej povahy a podstaty tohto nároku jednoznačne vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy výlučne od úvahy súdu. Žalobcovia 3/ a 4/ sú si plne vedomí skutočností, že nový procesný predpis CSP ustanovenie § 142 ods. 3 OSP do svojich zákonných ustanovení neprebral, a platí podľa § 255 ods. 1 CSP, že súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, a podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Avšak poukazujú aj na to, že podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci, a podľa článku 4 ods. 2

CSP, ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Podľa ich názoru je preto spravodlivé, aby v takomto druhu konaní už samotné konštatovanie súdu o vzniku nemajetkovej ujmy a rozhodnutie o priznaní aspoň časti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bolo brané ako kritérium plného úspechu v konaní. V takomto prípade teda podľa názoru žalobcov 3/ a 4/ nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nakoľko žalobcu v tomto druhu konaní totiž nemožno ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku, ktorý závisí výlučne od úvahy súdu. Vzhľadom na vyššie uvedené majú za to, že ich v tejto veci treba považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Žalobcovia 3/ a 4/ taktiež poukazujú na to, že v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb je pri výpočte odmeny advokáta v prípade uplatňovania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 10 ods. 8/ Vyhlášky vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka tarifnou hodnotou pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby vždy len suma 2000, eur ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy, pričom v tomto konaní bola žalobcom v rade 3. a 4. každému z nich osobitne priznaná suma viac ako dvojnásobku tarifnej hodnoty oproti sume, ktorá je stanovená ako tarifná hodnota pre výpočet odmeny advokáta, teda každému zo žalobcov 3. a 4. rade suma po 5000-eur. V predmetnej súvislosti žalobcovia 3/ a 4/ poukazujú napr. na Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.02.2011, sp. zn. SMCdo/7/2010, Nález Ústavného súdu SR z 23. 01. 2014, sp. zn. IV. ÚS 599/2013-60, ale aj napr. na Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 23.04.2018, sp. zn.: 23Co/232/2017-227 a tiež na Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 01.03.2018, sp. zn.: 8Co/323/2017-304, ktorými odvolacie súdy zmenili resp. potvrdili rozsudky súdov prvej inštancie tak, aby bol žalobcom v takomto prípade priznaný nárok na náhradu trov konania v plnej výške, resp. v rozsahu 100%.

44. Vzhľadom na vyššie uvedené majú žalobcovia 3/ a 4/ za to, že je preto nespravodlivé, aby žalobcom 3/ a 4/ rovnako nebola priznaná náhrada trov konania vo výške 100 %. S ohľadom na vyššie uvedené preto navrhujú, aby Krajský súd v Trnave týmto odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie menil nasledovne:

45. Rozsudok súdu prvej inštancie sa mení vo výroku VI., ktorým súd prvej inštancie vo zvyšnej časti žalobu zamietol tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 10.000, eur (do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a žalovaný 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 4/ sumu 10.000,- eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

46. Rozsudok súdu prvej inštancie sa mení tak, že žalobkyňa 3/ a žalobca 4/ majú právo na náhradu trov konania súdu 1. inštancie a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

47. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie žalovaných 1/ a 2/ a žalobcov 3/ a 4/ proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 379, § 380 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1/ a 2/ nebolo dôvodné a odvolanie žalobcov 3/, a 4/ bolo dôvodné čiastočne.

48. Predmetom nároku žalobcov je nárok na zaplatenie žalobcovi 1/ sumu 30.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 30.000 eur, žalobkyni 3/ sumu 15.000 eur, žalobcovi 4/ sumu 15.000 eur, žalobkyni 5/ sumu 10.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy za zásah do práv na ochranu osobnosti spočívajúci v zásadnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, ku ktorému došlo neočakávaným, šokujúcim a náhlým úmrtím nebohej J. X..

49. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcom 1/, 2/ a 5/ v celom rozsahu a čiastočne žalobcom 3/ a 4/, ktorým priznal nemajetkovú ujmu vo výške každému 5.000 eur.

50. Predmetom odvolacieho konania vo veci samej bolo v danom prípade posúdiť, či v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, je daná pasívna legitímácia žalovanej 2/, t.j. poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel a aká je primeraná výška náhrady nemajetkovej ujmy.

51. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci samej, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Odvolacia námietka žalobcov 3/ a 4/ v súvislosti s náhradou trov konania však bola dôvodná.

52. Žalovaní podľa názoru odvolacieho súdu nedôvodne namietali v odvolaní porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Preskúmaním obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odvolací súd nedospel k rovnakému záveru. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami tej - ktorej strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia požiadavkami v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, sp. zn. III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (napr. rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani/Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, série A č. 303 A a č. 303 B).

53. V posudzovanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dal odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Odôvodnenie rozhodnutia v napadnutej časti obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, spĺňa všetky vyššie uvedené požiadavky a tvorí dostatočný podklad pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní, pričom odvolací súd nezistil, že by tieto závery boli neodôvodnené.

54. Súd prvej inštancie správne konštatoval vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej 2/ vyplývajúcu z aplikácie § 15 ods. 1 ZoPZP. K uvedenej otázke sa vyjadril už vo svojom skoršom rozhodnutí, na ktoré poukazuje. Zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) stratou najbližšieho človeka, dcéry a sestry v dôsledku čoho utrpeli psychickú ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovanej 2). Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 39) a preto i v preskúmvanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právna oblasť je harmonizovaná právom EÚ). Tzv. motorové smernice (smernica Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 209/103/ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových

vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijskom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C- 300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 55). Aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a požitá v súlade s právom ES (tzv nepriamy účinok práva ES; pozri prípad Von Colson a Kamann -rozsudok ESD z 10.04.1984 vo veci 14/82, prípad Marleasing- rozsudok ESD z 13.11.1990 vo veci C- 106/89).

55. Pri odpovedi na relevantnú otázku, či vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu, treba vychádzať z toho, že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam potrebný účinok, a teda sloboda členských štátov určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky povinného poistenia, bola obmedzená druhou a treťou motorovou smernicou tým, že tieto smernice stanovili povinné krytie niektorých škôd a v určitých minimálnych sumách. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s čl. 1 ods. 1 druhej Smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Pod pojem ujma na zdraví pritom patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu.

56. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami, patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 OZ). Pod pojem ujma na zdraví je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj cieľ chránený smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 OZ, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 OZ k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu. S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla (SD Tlačové komuniké č. 144/13 z 24. októbra 2013). V tomto kontexte je potrebné tiež poukázať na rozsudok Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, podľa ktorého smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalobcovia sa preto dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy i priamo voči žalovanej 2/.

57. Možno súhlasiť s tvrdeniami žalovanej 2/, že existujú rozhodnutia NS Slovenskej republiky, ktoré konštatujú, že príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním,

žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného a o takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna. (viď R 61/2008). Tiež je pravdou, že existujú rozhodnutia NS SR (sp. zn. 4Cdo 168/2009, 3Cdo 301/2012, 8Cdo 219/2016), ktoré sa k obdobnej otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vyjadrovali rôzne, ale v čase nasledujúcom po týchto rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) Ústavný súd SR. Ten už vo viacerých posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustalujúcimi krytie nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. V rámci odôvodnenia uznesenia z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 Ústavný súd SR uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v ZoPZP je ústavné konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku zo dňa 31.07.2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 označil „obraznú vnútroštátnu bodku“ v diskusii na témy 1) krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2) tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. Žalovanou 2/ nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad už v rozhodnutiach z 27.02.2018 sp. zn. 6Cdo/206/2017, z 27.02.2018 sp. zn. 6Cdo/143/2017, zo 14.06.2017 sp. zn. 3MCdo/1/2016 a z 29.11.2018 sp. zn. 6Cdo/80/2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 z 27.09.2018, sp. zn. 7Cdo/228/2018 z 27.02.2019 a tiež napr. Ústavný súd SR sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 05.12.2018. Rozhodnutie z 31.07.2017 sp. zn. 6 MCdo1/2016 bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitímovaná a v súlade s R 71/2018 je potrebné ho považovať za ustálenú rozhodovaciu prax.“

58. Zotrvávanie žalovanej 2/ na argumentácii o neexistencii jej vecnej pasívnej legitímácie v danom spore i s poukazom na porušenie princípu právnej istoty, nebolo opodstatnené. Súdby mali vychádzať z právneho stavu, ktorý platí, pričom súd prvej inštancie uvedeným spôsobom aj postupoval a rozhodol v súlade s ustálenou súdnou praxou (R 61/2018) ako i s judikatúrou Ústavného súdu SR (sp.zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016), tiež s rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 Haasová, C-63/09 Axel Walz, C-277/12 Drozdovs).

59. Najvyšší súd SR v rozsudku z 10.11.2016 sp. zn. 3 Cdo 174/2016 vyslovil, že aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatočných fázach ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na odlišných alebo až protichodných názoroch. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielnych právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry. Tento mechanizmus spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

60. Výskyt rozdielnych rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď napr. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06) Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo účastníka konania na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014). (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 153/2018).

61. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva požiadavky právnej istoty a legitímneho očakávania nezahŕňa právo na ustálenú judikatúru (Unédic proti Francúzsku, č. 20153/04). Uviedol tiež, že názorová nejednotnosť medzi súdmi je svojou povahou dôsledkom, ktorý je vlastný každému súdnemu systému (Zielinski a Pradal & Gonzales a ďalší proti Francúzsku č. 24846/94). Judikatúra nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to i pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená (nález Ústavného súdu Českej republiky z 20. júna 2007 sp. zn. III. ÚS 117/07). Tento jav je do značnej miery prirodzený, pretože odráža skutočnosť, že proces interpretácie a aplikácie práva nie je statický, ale dynamický, a súdy, poctivo hľadajúce najsprávnejšie a najspravodlivejšie riešenie rozhodovaných prípadov, môžu neskôr dospieť k presvedčeniu, že riešenie, ktoré zvolili skôr, nie je z celého radu dôvodov optimálne (stanovisko pléna Ústavného súdu Českej republiky z 25.11.2014 sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14). Neexistuje a nemôže existovať žiadna garancia proti zmene judikatúry ako takej. I keď nenastane zmena spoločenských pomerov, v právnej oblasti dochádza k neustálemu vývoju a justičné orgány musia mať možnosť, ktorá plynie priamo z viazanosti sudcu zákonom, doterajší, na základe novo získaných poznatkov nesprávny právny názor zvrátiť, resp. prekonať (nález ÚS ČR z 12.12.2013 sp. zn. III. ÚS 3221/11).

62. Pokiaľ ide o Rozsudok ESD C-350/14 vo veci Florin Lazar proti Allianz SpA zo dňa 10.12.2015, jeho predmetom bolo riešenie otázky či sa článok 4 ods. 1 nariadenia Rím II má na účely určenia práva uplatniteľného na mimozmluvný záväzok vyplývajúci z dopravnej nehody vykladať v tom zmysle, či ujma spojená s úmrtím osoby pri takejto nehode, ku ktorej došlo v členskom štáte súdu konajúceho vo veci a ktorú utrpeli rodinní príslušníci tejto osoby s bydliskom v inom členskom štáte, sa má kvalifikovať ako „škoda“ alebo ako „nepriame následky“ tejto nehody v zmysle tohto ustanovenia. Súd konštatoval, že článok 4 ods. 1 nariadenia Rím II sa má na účely určenia práva uplatniteľného na mimozmluvný záväzok vyplývajúci z dopravnej nehody vykladať v tom zmysle, že ujma spojená s úmrtím osoby pri takejto nehode, ku ktorej došlo v členskom štáte súdu konajúceho vo veci a ktorú utrpeli rodinní príslušníci tejto osoby s bydliskom v inom členskom štáte, sa má kvalifikovať ako „nepriame následky“ tejto nehody v zmysle tohto ustanovenia. Zároveň, ale uviedol, že Ako to uviedla Európska komisia vo vzťahu k článku 11 písm. g) svojho návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky („Rím II“) [KOM(2003) 427 v konečnom znení], ktorý sa stal článkom 15 písm. f) nariadenia Rím II, stanovené právo tak určuje osoby, ktoré majú nárok na náhradu škody, ktorú osobne utrpeli. Tento pojem sa zameriava osobitne na otázku, či iná osoba než „priamy poškodený“ môže získať náhradu škody, ktorá jej vznikla „sprostredkované“ v dôsledku škody, ktorú utrpela osoba, ktorej vznikla ujma na zdraví. Táto škoda môže byť nemajetková, napríklad zármutok spôsobený úmrtím blízkej osoby, alebo finančná, spôsobená napríklad deťom alebo manželovi/manželke zomrelej osoby. Vzhľadom na tieto prvky treba najprv určiť právo uplatniteľné na právnu skutočnosť, aby následne bolo možné určiť na jeho základe osoby, ktoré utrpeli ujmu, ktorá zakladá právo na náhradu.

63. Vyššie uvedené závery však nie sú v rozpore s už vyššie uvedeným právnym názorom ktorý súd uvádzal už vyššie a opätovne poukazuje na Zbierku stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná a v súlade s R 71/2018 je potrebné ho považovať za ustálenú rozhodovaciu prax.

64. Žalovaný 1/ namietal svoju procesnú nevýhodu, nakoľko jeho prostriedky procesnej obrany sú veľmi obmedzené, nakoľko v daných situáciách škodca nepozná pomery poškodenej rodiny a tak z objektívnych príčin nemôže produkovať dôkazy na svoju obranu.

65. K odňatiu možnosti oprávnenej konať pred súdom nedošlo ani údajným porušením zásady kontradiktórnosti ako základnej súčasti práva na spravodlivý proces. Táto zásada znamená, že obom stranám konania musí byť daná možnosť zoznámiť sa so stanoviskami a dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie - či už protistranou alebo na konaní nezúčastneným subjektom, od ktorého si prípadne súd takéto vyjadrenie alebo dôkaz mohol vyžiadať - a vyjadriť sa k nim (porovnaj Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 740). Podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka vydaného Vedou, vydavateľstvom Slovenskej akadémie vied, Bratislava 2011 (2. zv), kontradiktórnosť je prenos dôkazného bremena zo súdu na účastníkov sporu, resp. rokovací spôsob súdneho procesu. Právo na kontradiktórny proces nemá absolútny charakter a jeho rozsah sa môže líšiť najmä v závislosti na zvláštnostiach daného konania. Nebráni súdu, aby od tohto pravidla v záujme procesnej ekonomie upustil, ak je zrejmé, že nezoznámenie účastníka konania napr. so stanoviskom iných účastníkov nemôže mať akýkoľvek vplyv na výsledok konania pred nimi.

66. Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania, je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (viď rozsudky ESLP Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 - V, s. 1567, Helle v. Fínsko, 1997 - VIII, s. 2928 a pod.). (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júla 2010, sp. zn. 5 Cdo 122/2010).

67. Aj keď žalovaný 1/ namietal porušenie princípu rovnosti strán v súdnom spore, nakoľko nepozná pomery poškodenej rodiny a tak z objektívnych príčin nemôže produkovať dôkazy na svoju obranu a súd prvej inštancie mal mať tento princíp na zreteli a dokazovanie viesť takým smerom, aby sa tvrdenia žalobcom jednoznačne a nespochybniteľne preukázali, odvolací súd sa s tou odvolacou námietkou nestotožňuje. Žalovaný 1/ mal možnosť tak predkladať ako aj navrhovať dôkazy, klásť otázky svedkom a skutočnosť, že nepozná pomery poškodenej rodiny, nemôžu byť dôvodom, že princíp rovnosti zbraní bol porušený. Uvedené by musel súd konštatovať v každej obdobnej veci.

68. Žalobcovia 3/ a 4/ a žalovaní 1/ a 2/ namietali vo svojom odvolaní aj výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a vytýkali súdu prvej inštancie aj nedostatočné odôvodnenie výšky priznaného nároku. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom na vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne, citové a kultúrne väzby predstavovať vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Nečakaným a šokujúcim úmrtím dcéry žalobcov 3/ a 4/, sestry žalobkyne 5/ a matky žalobcov 1/ a 2/ došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Súd prvej inštancie aj vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočností rozhodné pre meritórne posúdenie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ustanovenie § 13 ods. 2 a 3 OZ nevymedzuje hranicu pre určenie výšky relutárnej formy náhrady za nemateriálnu ujmu. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva.

69. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu osoby, ktorá dopravnú nehodu spôsobila došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelou. Je nepochybné, že smrťou matky, dcéry a sestry bol spôsobený závažný a neodstrániteľný zásah do ich súkromného a rodinného života, ktoré patria medzi osobitne chránené práva podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného

obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. I. ÚS 2844/14 sformuloval aj kritériá pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného, sú považované najmä: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kľúčová najmä kvalita vzájomného vzťahu osôb narušená neoprávneným zásahom, psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, často prerastajúca do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zomrelého sa odlišuje nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi, alebo strata osoby v dôchodkovom veku jej vnúčatami. Dôležitú úlohu má aj pocit zodpovednosti rodiča za svoje deti. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý sa prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie než peňažná (napr. ospravedlnenie škodcu) nemôže byť sama osebe dostačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže mať za následok zníženie peňažnej náhrady. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane pôvodcu zásahu (škodcu, žalovaného) za predpokladu, ak majú zároveň vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami sú považované najmä: a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia škodcu eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Postoj škodcu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými, ústretové správanie, ospravedlnenie alebo prejavovaná ľútosť škodcu môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť môže ujmu pozostalých osôb ešte prehĺbiť.

70. Následky neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 2/, tak ako aj žalobcov 3/, 4/ a 5/ sú nezvratné. Žalobcovia 1/ a 2/ stratili svoju matku vo veku, kedy si jej stratu veľmi uvedomovali, navyše za situácie, keď ich sama vychovávala po strate svojho manžela otca žalobcov 1/ a 2/. Emocionálny dopad na oboch chlapcov, za situácie, keď z tohto dôvodu boli na matku oveľa viac upätí, bol o to väčší a svoje následky a zrejme i emocionálne traumy si budú niesť do ďalšieho života. Súd prvej inštancie v dostatočnej miere zdôvodnil, prečo priznal žalobcom 1/ a 2/ a i žalobkyni 5/ ním priznané sumy (vyhoveli v plnom rozsahu podanej žalobe). Je zjavné a i odvolací súd má za preukázané, že vzťahy medzi nimi a nebohrou boli silné, so svojou sestrou sa kontaktovali viac krát denne, nebohá v prípade potreby sa najskôr obracala na ňu a žalobkyni 5/ smrť sestry jej spôsobila i psychickú ujmu. Aj keď žalovaný 1/ namietá dôkaz - znalecký posudok vypracovaný znalkyňou PhDr. Martou Halašovou PhD., znalkyňou z odvetvia Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých, Poradenská psychológia zo dňa 15.04.2013, ktorý bol vypracovaný v konaní OS Trnava sp. zn. 12P/1/2013, bolo preukázané, že smrť sestry vzhľadom na blízky vzťah k nebohej spôsobila žalobkyni 5/ následky - psychotraumu. Je možné prihliadať aj na tento znalecký posudok, hoci bol vypracovaný v inom súdnom konaní a za iným účelom (ustanovenie poručníctva žalobcom 1/ a 2/. Znalecký posudok je len jedným z dôkazných prostriedkov, na ktorý súd prihliadol. Blízky vzťah žalobkyne 5/ a nebohej je podopretý svedeckými výpoveďami a táto navyše prevzala i starostlivosť o maloletých. Všetci žalobcovia ťažko znášajú stratu matky, dcéry a sestry, najmä žalobcovia 1/ a 2/ sa so stratou matky budú vyrovnávať po celý zvyšok života, takže akákoľvek peňažná čiastka nie je vôbec spôsobilá celkom zmierniť ich útrapy, ktoré budú stále pretrvávať, keďže puto medzi rodičmi a dieťaťom je putom natoľko silným, že ho za žiadnych okolností nemožno celkom pretrhnúť, na stratu matky zabudnúť a vyrovnáť sa s ňou. Navyše už z vyššie uvedeného znaleckého posudku vyplynulo, že hlavne u detí a u žalobkyni 5/ ak sa nemajú neskôr objaviť vážnejšie dôsledky psychotraumu úmrtia blízkej osoby, je nevyhnutné, aby im bola poskytnutá intenzívnejšia dlhodobejšia odborná pomoc. Najsilnejšie rodinné väzby sú práve tie, ktoré sú tvorené v priamej príbuzenskej línii, alebo sú utvorené na základe dlhodobého spolužitia v spoločnej domácnosti, a to medzi rodičmi a deťmi, manželmi, často tiež medzi súrodencami. Obdobne smrť dieťaťa je pre jeho rodičov vždy mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv, preto v takomto prípade ani nie je potrebné preukazovať žiadnu osobitnú mimoriadnosť zásahu (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/90/2010). Narušenie takýchto vzťahov potom najmä v prípade, ak k nemu dôjde nečakane v dôsledku neočakávanej tragickej udalosti, vyvolá nielen zásah do telesnej integrity jedinca priamo zasiahnutého takouto udalosťou, ale aj do integrity jeho blízkych osôb. Akákoľvek peňažná kvantifikácia

duševných útrap je spojená s problémom, že pri nej nie je možné vychádzať z objektívne merateľných výsledkov. Tu však súd prihliadol na okolnosti danej veci, kedy z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia (žalobcovia 3/ a 4/) neboli na nebohú finančne odkázaní, intenzita ich vzťahu nebola taká ako u sestry alebo jej a neboli preukázané ani následky, ktoré by vyžadovali i návštevu odborného lekára, resp. výraznejšie emočné následky, preto súd prvej inštancie správne rozhodol pokiaľ priznal žalobcom 3/ a 4/ po 5.000 eur.

71. Vzhľadom na požiadavku kazuistiky, ktorá priamo vyplýva aj z nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 05.12.2017, musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Trnava 05.12.2015, č. k. 8C/55/2014-163 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/156/2016, z 07.08.2017 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky, a dcéram (obe už boli v čase smrti ich matky dospelé a mali vlastné rodiny) suma 8.000 eur a 7.500 eur. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 21C/279/2016-116 z 10.07.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/299/2018 súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v sume 15.000 eur, a plnoletým deťom, žijúcim so zomrelým v spoločnej domácnosti po 12.000 eur a 13.000 eur za smrť 50 ročného manžela, ktorý ako spolujazdec, utrpel pri nehode smrteľné zranenia. V rozsudku z 01.08.2016, č. k. 3C/233/2013-339 Okresný súd Skalica v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 11Co/497/2016 z 14.03.2018 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť rodičom každému po 38.726,24 eura, a sestre sumu 20.000 eur za smrť 17 ročnej dcéry a sestry, ktorú ako chodkyňu usmrtil vodič pod vplyvom alkoholu, keď vyšiel s vozidlom mimo cestu. Z rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 11C/496/2015-225, v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 25Co/258/2016 z 29.03.2017 vyplýva povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 15.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v dôsledku úmrtia manžela žalobkyne dopravnou nehodou. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 15.04.2015 č. k. 37C/358/2013-203 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 26Co/724/2015 z 31.10.2017 bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1), 2) (v čase nehody dospelým synom zomrelého) každému po 10.000 eur, žalobcom v 3), 4) rodičom zomrelého každému po 3.000 eur.

72. Odvolacia námietka žalovaných 1/ a 2/ o neprimerane vysokej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy bola preto nedôvodná, vzhľadom na preukázanú adekvátnosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorá vo výške 30.000 eur pre deti, 5.000 eur pre rodičov a 15.000 eur pre sestru nepochybne nemôže byť náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy). Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí na žalovanú 2/ likvidačne, ale predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie takejto náhrady súdom prvej inštancie bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcov. Naopak náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie.

73. Žalovaný 1/ uviedol, že sa ospravedlnil, sám má psychickú traumu, nechce viesť motorové vozidlo a pri jeho veku 52 rokov je priznaná nemajetková ujma likvidačná. Podľa svedeckej výpovede rodičov zomrelej dcéry, žalobkyňa videla žalovaného prvý krát na pojednávaní. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške určenej súdom prvej inštancie zohľadňuje osobitosti daného prípadu (vychádzajúc z jednotlivých vyššie uvedených kritérií) a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch. Prisúdená náhrada nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, zohľadňujúc životnú úroveň v krajine a nepredstavuje ani prostriedok neprípustného obohacovania, prípadne likvidácie, s poukazom na vecnú pasívnu legitímáciu žalovaného 1/. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy zohľadňuje kompenzovanie vzniknutej ujmy v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a slušnom základe. Obdobne dopad udalosti na duševnú sféru škodcu, nebol spôsobilý mať vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami a aj na majetkové pomery škodcu sa prihliada len výnimočne, v zmysle určitej moderácie vedené záujmom na tom, aby nedošlo k majetkovej likvidácii škodcu. Vyslovenie ľútosťi v akejkoľvek forme je tiež považované len za elementárny prejav slušnosti, bez adekvátneho vplyvu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (poukaz na rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Cdo 265/2009).

74. S ohľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval naplnenie predpokladov pre vznik objektívnej zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv ako aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu akým ju žalobcom priznal.

75. Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamená automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016).

76. Žalobcovia 3/ a 4/ sa odvolali i čo do náhrady trov konania (výrok VIII.) Zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane konania, ktorej to priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Súčasná právna úprava neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, preto zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody iba odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcov v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ich totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci (§ 255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku (ŠTEVČEK, M.; FICOVÁ, S.; BARICOVÁ, J.; MESIARKINOVÁ, S.; BAJÁNKOVÁ, J.; TOMAŠOVIČ, M. et al.: Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck, Praha 2016, s. 926 - 927).

77. Obdobný názor prezentoval aj Ústavný súd SR v uznesení zo dňa 08.02.2017, sp. zn. I. ÚS/56/2017, podľa ktorého: „Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy.“

78. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach (až na výrok o náhrade trov konania vo vzťahu k žalobcom 3/ a 4/) ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a v zmysle ust. § 388 rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o náhrade trov konania vo vzťahu k žalobcom 3/ a 4/ (výrok VIII.) zmenil, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu.

79. Žalobcovia 1/ až 5/ majú voči žalovaným podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške (avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej), vzhľadom na to, že žalobcovia boli v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešní (aj pokiaľ ide o žalobcov 3/ a 4/, nakoľko čo do základu boli úspešní) a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali úspešným žalobcom výnimočne náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP

súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

80. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).